

Notáhta • Notat

Min čuj./Vár ref: 11/4305 - 7
Beaivi/Dato: 15.09.2011

Sak 32/11 Spørsmål til Sametingsrådet - Etablering av samisk studietilbud ved Høgskolen i Finnmark

Sametingsrådet ser behovet for kompetanse innenfor samisk språk, kultur og historie.

Sametingsrådet ser også behov for at Høgskolen i Finnmark har studietilbud innenfor samisk språk, samisk historie, kulturforståelse og kulturformidling.

Heller ikke høsten 2011 har Høgskolen i Finnmark klart at etablere noe studietilbud innenfor ovennevnte områder. Det eneste tilbudet Høgskolen gir som inneholder samiske emner er et 10 studiepoengs emne som er kalt "reindrift og utmark".

Sametingsrådet vil igjen rette henvendelse til Høgskolens styrende organer for å få prioritert samiske emner og studier ved Høgskolen.

Notáhta • Notat

Min čuj./Vár ref: 11/4305 - 7
Beaivi/Dato: 15.09.2011

Ášši 32/11 Gažaldat Sámediggeráđđái – Sámi oahppofálaldaga ásaheapmi Finnmárkku allaskuvlii

Sámediggeráđđi oaidná ahte dárbbasuvvo gelbbolašvuohta sámi gielas, kultuvrras ja historjjás.

Sámediggeráđđi oaidná maiddái ahte Finnmárkku allaskuvla dárbbasa oahppofálaldaga sámegielas, sámi historjjás, kulturáddejumis ja kulturgaskkusteamis.

Ii 2011 čavčča ge leat Finnmárkku allaskuvla nagodan ásaht makkárga oahppofálaldaga bajábealde namuhuvvon surggiin. Allaskuvlla áidna fálaldat, mas lea sámi fáttát, lea 10 oahppočuoggá fáddá mii gohčoduvvo ”reindrift og utmark” (boazodoallu ja meahcci).

Sámediggeráđđi áigu fas váldit oktavuoda Allaskuvlla stivrenorgánaiguin vai sámi fáttát ja oahput vuoruhuvvojit Allaskuvllas.

Notáhta • Notat

Geasa/Til: «TilSbr_Navn»

Mín čuj./Vår ref: 11/4305 - 10

Beaivi/Dato: 19.09.2011

Svar på spørsmål til Sametingsrådet i henhold til Sametingets forretningsorden § 11- Har Sametingsrådet skapt forsinket behandling av tilskuddssaker

I forberedelsene til at Sametingsrådet overtok tilskuddsforvaltning, har Sametingsrådet vektlagt viktigheten av at søknadene skal behandles fortløpende, både på det administrative og det politiske systemet. For å imøtekomme den relativt store saksmengden, har Sametingsrådet i sak R 212/10 delegert vedtaksmyndighet til administrasjonen til å fatte vedtak i enkelt saker. Sametingsrådet har videreført tidligere vedtaksmyndighet fra tilskuddsstyret, men har økt rammene for noen poster. I vurderingen av delegasjonsmyndigheten, har Sametingsrådet vært opptatt av at enkle saker, som ikke er av prinsipiell karakter, skal kunne behandles og besluttes fortløpende av administrasjonen. De administrative vedtakene refereres i rådet hver måned.

Sakene er blitt behandlet på ordinære møter som Sametingsrådet avholder. I tillegg har Sametingsrådet også behandlet søknader utenom de ordinære møtene med mål om å effektivisere og forkorte behandlingstiden for søknadene.

Sametingsrådet vil fortsatt ha som mål å forkorte behandlingstiden på søknader, og er opptatt av kontinuerlig å forbedre rutinene for behandling av virkemidler. Sametingsrådet ser det som viktig at søkere får til en tilfredsstillende behandling i framtiden, og er opptatt av at søknadene blir behandlet innen en rimelig tid. Rådet ser videre det som viktig at både de administrative og de politiske beslutningene er innen rimelig tid og har fokus på at sakene som framsettes til politiske behandlinger ikke skaper en unødvendig forsinkelse.

Notáhta • Notat

Geasa/Til: «TilSbr_Navn»

Min čuj./Vár ref: 11/4305 - 10

Beaivi/Dato: 19.09.2011

Ášši 32/11 Gažaldagat Sámediggeráđđái – Leago Sámediggeráđđi goazahan doarjjaáššiid meannudeami

Dan oktavuodas go Sámediggeráđđi válddi badjelasas doarjjahálddašemi, lea Sámediggeráđđi deattuhan ahte ohcamat galget meannuduvvot dađistaga, sihke hálldahuslaš ja politihkalaš vuogádagas. Vai nagodit vuostáiváldit dan stuora áššehivvodaga, de lea Sámediggeráđđi áššis R 212/10 addán mearridanvuoigatvuođa hálldahussii mearridit earkil áššiid. Sámediggeráđđi lea doalahan doarjjastivrra ovdeš mearrádusválddi, muhto lea lasihan rámmaid muhtin boasttain. Mearridanvuoigatvuođa árvoštallamis lea Sámediggeráđđi deattuhan ahte álkes áššiid, main eai čuožžil prinsihpalaš gažaldagat, galgá hálldahus dađistaga sáhttit meannudit ja mearridit áššiid. Hálldahuslaš mearrádusain čállo beavdegirji juohke mánu ráđđái.

Áššit leat meannuduvvon Sámediggeráđđi dábálaš čoahkkimiin. Lassin lea Sámediggeráđđi meannudan ohcamiid muđui, earret dábálaš čoahkkimiin, dainna ulbmiliin ahte ohcamiid meannudanáigi galgá oatnut ja šaddat beaktileabbon.

Sámediggeráđdis lea ain ulbmilin oaidit áššemeannudanáigi ohcamiin, ja áigu ain joatkit bargguin buoridit bargovugiid doarjagiid áššemeannudemiin. Sámediggeráđđi oaidná dehálažžan dan ahte ohccit ožžot dohkálaš meannudeami boahhteáiggis, ja oaidná dehálažžan ahte ohcamat meannuduvvojit govttolaš áigái. Ráđđi oaidná dehálažžan dan ahte sihke hálldahuslaš ja politihkalaš mearrádusat leat dahkkon dohkálaš áigemearrái ja lea fokus dasa ahte áššit mat biddjojit politihkalaš meannudeapmái eai ájihuvvo dárbbasmeahtumiid.

Sametingets plenum

Ávjovárgeaidnu 50
9730 Kárášjohka/Karasjok
Telefovdna +47 78 47 40 00
Telefákssa +47 78 47 40 90
samediggi@samediggi.no
www.samediggi.no
NO 974 760 347

ÁŠŠEMEANNUDEADDJI/SAKSBEHANDLER
Lisbeth Vesterheim Skoglund, +47 78 47 41 46
lisbeth.vesterheim.skoglund@samediggi.no

DIN ČUJ./DERES REF.

MIN ČUJ./VÁR REF.

BEAIVI/DATO

11/4305 - 8

19.09.2011

Almmut go válddát oktavuoda/
Oppgjs ved henvendelse

Sak 32/11 Spørsmål til Sametingsrådet - Sametingets oppfølging av stortingsvedtak om samhandlingsreformen

Samhandlingsreformen ble vedtatt i Stortinget i mars 2010. De første prosessene som ble satt i gang sentralt som oppfølging av samhandlingsreformen var forslag til ny folkehelselov og lov om kommunale helse- og omsorgstjeneste, samt forslag til ny nasjonal helse- og omsorgsplan.

Sametingsrådet har, sammen med Norske Samers Riksforbund, konsultert med Regjeringen om ivaretagelse av samiske pasienter i Samhandlingsreformen. I våre konsultasjoner med Regjeringen har vi fremmet konkrete forslag til lovtekst som skal ivareta samiske pasienters rettigheter til å bli møtt med samisk språk og kulturforståelse i helse- og omsorgstjenesten. Likeledes fremmet Sametinget også forslag om lovfesting av vektlegging av samiske hensyn i folkehelseplanarbeidet i kommunene. Dette mente Sametinget måtte uttrykkes klart i lovteksten til folkehelselov. Regjeringen avsto å synliggjøre samiske hensyn i forslag til folkehelselov. I forslag til kommunal helse- og omsorgslov vil Regjeringen innlemme i lovtekst samiske pasienters rett til tilrettelagte helse- og sosialtjenester, men **kun** innenfor forvaltningsområdet for samisk språk. Sametinget ga klart uttrykk for i konsultasjonene at dette ikke var en tilfredsstillende løsning. Kommunenes plikt til tilrettelegging for samiske pasienter, må gjelde alle kommunene i Norge. Regjeringens forslag strider mot Samhandlingsreformens intensjon om likeverdighet, og er med å lage skille mellom samiske pasienter.

Sametinget har i etterkant av konsultasjonene deltatt i åpen høring i Stortingets helse- og omsorgskomiteen. I høringen satte Sametinget fokus på behovet for å uttrykke i lovs form samiske pasienters rett og behov til tilrettelagte helse- og omsorgstjenester i kommunene, og behovet for å uttrykke klart i lovteksten vektlegging av samiske hensyn i folkehelseloven. Sametinget viste også til at høringssvar fra KS Finnmark og Troms, samt åpne brev fra Ordførere i Tysfjord, Hamarøy og Snåsa kommuner. I disse brevene ble betydningen av tilrettelagte tjenester for de samiske pasientene vektlagt, og det planlagte helsesenter i Tysfjord omtalt.

Ny kommunal helse og omsorgslov ble vedtatt med en forpliktelse for kommuner innenfor samisk forvaltningsområde til å ivareta samiske pasienters rettigheter til å bli møtt med samisk språk og kulturforståelse i helse- og omsorgstjenesten. Men det fremgår samtidig i merknad til lov at andre kommuner som har samiske pasienter også er forpliktet til å gi en tilrettelagt tjeneste. Ny folkehelselov er vedtatt uten forpliktelse til å etterspørre særskilt folkehelsebehov for den samiske befolkning.

Samhandlingsreformen etterfølges av mange prosesser og tiltak. Sametinget vil fortsatt være aktiv i å påse at behov og rettigheter for samiske brukere ivaretas i dette arbeidet, både innenfor kommuner, spesialisthelsetjeneste og i sentrale prosesser. Mange av tiltakene vil komme i kommunene, blant annet gjennom samarbeidsavtaler mellom kommunene og kommuner og spesialisthelsetjeneste. For Sametinget vil det være viktig at samiske brukeres rettigheter og behov ivaretas når samarbeidsavtaler inngås. Videre vil tiltak innefor spesialisthelsetjenesten fremgå i oppdragsdokumenter til helseforetakene. Sametinget vil også i 2011 konsultere om oppdragsdokumenter for 2012.

Ášši 32/11 Gažaldat Sámediggeráđđái - Mo Sámediggi lea čuovvolan stuorradiggemearrádusa ovttasdoaimmanodastusa birra

Stuorradiggi dohkkehii ovttasdoaimmanodastusa njukčamánu 2010. Vuosttaš proseassat mat álggahuvvojedje guovddáš eiseválddiid bealis ovttasdoaimmanodastusa čuovvoleapmin, lei evttohit ođđa álbmotdearvvašvuodálága ja lága gielddalaš dearvvašvuoda- ja fuolahusbálvalusa birra, ja evttohit ođđa nationála dearvvašvuoda- ja fuolahusplána.

Sámediggi lea, ovttas Norgga Sámiid Riikkaservviin, konsulteren Ráđđehusa sámi buhcciid fuolaheami birra Ovttasdoaimmanodastusas. Mii konsultašuvnnain Ráđđehusain mii leat ovddidan konkreta láhkateakstaevttohusaid mat galget fuolahit sámi buhcciid vuoigatvuođaid beassat deaivvadit dakkár dearvvašvuoda- ja fuolahusbálvalusain, mas lea sámi giella- ja kulturáddejupmi. Maiddái evttohi Sámediggi ahte lága bokte galget sámi beroštusat deattuhuvvot gielddaid álbmotdearvvašvuoda plánabarggus. Sámediggi oavvildii ahte dat ferte dovddahuvvot čielgasit álbmotdearvvašvuodálága láhkateavsttas. Ráđđehus biehttalii oainnusin dahkat sámi beroštusaid álbmotdearvvašvuodálága evttohusas. Gielddalaš dearvvašvuoda- ja fuolahuslágas áigu Ráđđehus váldit mielde láhkatekstii ahte sámi buhcciin lea vuoigatvuohta oazžut láhččojuvvot dearvvašvuoda- ja sosiálabálvalusaid, muhto **dušše** sámegeala hálddašanguovllus. Sámediggi dovddahii čielgasit konsultašuvnnain ahte dat ii leat dohkálaš čuovvudus. Gielddaid geatnegasvuohta láhčit dili sámi buhcciide ferte gustot buot Norgga gielddaide. Ráđđehusa evttohus rihkku Ovttasdoaimmanodastusa dásseárvoulbmila, ja lea nu mielde earuheamen sámi buhcciid.

Sámediggi lea manjá konsultašuvnnaid oassálastán rabas gulaskuddamii Stuorradikki dearvvašvuoda- ja fuolahuslávdegottis. Gulaskuddamis Sámediggi deattuhii dan dárbbu ahte oazžut lága bokte dovddahuvvot sámi buhcciid vuoigatvuođa ja dárbbu oazžut láhččojuvvon dearvvašvuoda- ja fuolahusbálvalusaid gielddain, ja dárbbu oazžut sámi beroštusaid čielgasit dovddahuvvot álbmot dearvvašvuoda láhkateavsttas. Sámediggi čujuhii maiddái KS Finnmarkku ja Romssa gulaskuddanvástádusaide, ja Divttasvuona, Hápmira ja Snoasa sátnejođiheddjiid rabas reivviide. Dán reivviin deattuhuvvo man deatalaččat láhččojuvvon fáladagat leat sámi buhcciide, ja reivviin namuhuvvui maiddái plánejuvvon dearvvašvuodaguovddáš Divttasvutnii.

Ođđa gielddalaš dearvvašvuoda- ja fuolahusláhka dohkkehuvvui sámi hálddašanguovllu gielddaid geatnegasvuođain fuolahit sámi buhcciid vuoigatvuođa beassat deaivvadit dakkár dearvvašvuoda- ja fuolahusbálvalusain, mas lea sámi giella- ja kulturáddejupmi. Muhto seammás bohtá ovdan láhkamearkkašumis ahte eará gielddat, main leat sámi buohccit, maiddái leat geatnegahttojuvvon addit láhččojuvvon bálvalusa. Ođđa álbmotdearvvašvuodáláhka dohkkehuvvui almmá geatnegasvuođaid haga jearahit erenoamáš álbmotdearvvašvuodadárbbu sápmelaččaid gaskkas.

Ovttasdoaimmanodastusa čuvvot ollu proseassat ja doaimmabijut. Sámediggi áigu ain aktiivvalaččat gozihit ahte sámi geavaheddjiid dárbbut ja vuoigatvuođat fuolahuvvojit dán barggus, sihke gielddain, spesialistadearvvašvuodabálvalusas ja guovddáš proseassain. Gielddat galget čadahit ollu doaimmabijuid, earret eará gielddaid gaskasaš ja gielddaid ja spesialistadearvvašvuodabálvalusa gaskasaš ovttasbargošiehtadusaid bokte. Sámediggái lea deatalaš ahte sámi geavaheddjiid vuoigatvuođat ja dárbbut fuolahuvvojit go ovttasbargošiehtadusat sohppojuvvojit. Viidáseappot bohtet doaimmabijut ovdan dearvvašvuodadoaimmaid bargamušdokumeanttain. Sámediggi áigu maiddái 2011:s konsulteret 2012 bargamušdokumeanttaid birra.

Notáhta • Notat

Geasa/Til: «TilSbr_Navn»

Mín čuj./Vár ref: 11/4305 - 9

Beaivi/Dato: 19.09.2011

Svar på spørsmål til Sametingsrådet i henhold til Sametingets forretningsorden § 11 - Forskningsdimensjonen i forholdt til samisk språkarbeid på nordisk nivå.

SaFa er i slutfasen av forprosjektet om etablering av forsknings- fag og resurssenter. De vil i slutten av september legge frem en rapport som vil inneholde forslag om senterets organisering, oppgaver, ansvar og finansiering. Det vil også bli vurdert hvordan senterets tilknytning til dagens institusjoner skal være og hvordan forskning skal knyttes til senteret. Dessuten vil det i rapporten bli lagt fram forskjellige virksomhetsmodeller for organisering av senterets personalressurser og finansiering.

Samisk parlamentarisk råd (SPR) er et felles organ for Sametingene. I følge virksomhetsplanen har Samisk parlamentarisk råd det øverste politiske ansvar for det felles samiske språkarbeidet. Det betyr at Sametingene gjennom SPR kan utforme det foreslåtte senter slike de selv ønsker det. Det er opp til SPR å bestemme virksomheten til det foreslåtte nordiske samiske forsknings- og fag-/ressurssenteret og hvilken stilling det skal ha i forhold til andre etableringer og institusjoner. Via SPR er det mulig at sametingene har et eierskap til det nye forsknings- og fag og resurssenteret, men dette vil bli avklart i rapporten som vil foreligge i slutten av september. Sametingene har nå den muligheten å videreutvikle dette nye senteret til å bli en felles faginstitution for styrking og utvikling av de samiske språkene.

Tiltaket er ikke vurdert i lys av eller sammenliknet med erfaringer fra daværende Nordisk Samisk Institutt. Formålet med Nordisk Samisk Institutt er å styrke og utvikle forskning i samisk språk, samisk kultur og samfunnsliv. Tanken med den foreslåtte nordisk samisk forsknings- fag og resurssenteret er å arbeide blant annet med forskning, språkrøkt, språkutvikling, terminologiarbeid, normering, navnetjenester, stedsnavn og informasjon i forbindelse med språkfaglige spørsmål i samiske språk.

Notáhta • Notat

Geasa/Til: «TilSbr_Navn»

Min čuj./Vár ref: 11/4305 - 9

Beaivi/Dato: 19.09.2011

Sámediggeráđi vástádus gažaldahkii Sámedikki čeahkkinortnega § 11 vuodul – Dutkandimenšuvdna davviriikkalaš sámi giellabarggus

SáFá –ovdačielggadanprošeakta davviriikkalaš sámegeala dutkan-, fága- ja resursaguovddáža vuoddeamis lea loahppa muttus. Ovdačielggadanprošeakta gárvvista čakčamánu lohppii raportta, mii sisttisoallá evttohusa guovddáža organisašuvnnas, barggus, ovddasvástádusas ja ruhtadeamis. Das árvoštallo maidái, mo guovddáš čadno dálá institušuvnnaide ja mo dutkan čadno guovddáži. Dasa lassin raporttas bohtet ovdan iešguđetgelágan doaibmamálet guovddáža bargiresurssain ja ruhtadeamis.

Sámi parlamentáralaš ráđđi (SPR) lea sámedikkiid oktasaš orgána. Dan doaibmaplána mielde Sámi parlamentáralaš ráđis lea bajimus politihkalaš ovddasvástádus oktasaš sámi giellabarggus. Dat mearkkaša dan, ahte Sámedikkít sáhttet SPR bokte ovtta hábmet árvaluvvon guovddážiis áiddo dakkára go ieža háliidit. Dat makkár doaibma dál árvaluvvon davviriikkalaš sámegeala dutkan-, fága- ja resursaguovddážiis šaddá ja makkár sajádat guovddážiis lea eará ásašusaid ja institušuvnnaid ektui lea SPR duohken. Sámedikkít sáhttet “oamastit” SPR bokte árvaluvvon guovddáža, muhto dát čielggaduvvo raporttas mii gárvána čakčamánu lohppii. Sámedikkiin lea dál vejolašvuohta ovddidit, ahte árvaluvvon guovddáš šattašii oktasaš fágainstitušuvdnan sámegealaid nannemii ja ovddideapmái.

Árvaluvvon doaibmabidju ii leat buohtastahtton dahjege veardiduvvon ovdeš Davviriikkalaš Sámi Instituhta doaimmaide dahje vásáhusaide. Sámi Instituhta ulbmilin lea dutkama bokte nannet ja ovddidit sámegeala, sámi kultuvrra ja servodateallima. Árvaluvvon davviriikkalaš sámegeala dutkan-, fága- ja resursaguovddáža barggut leat earret eará dutkan, gielladikšun, giellaovddideapmi, terminologijabargu, normeren, nammabálvalus, báikenamat ja sámegeala giellafágalaš gažaldagaide guoski diehtujuohkin

Vuodđogiella/Originalspråk: norsk

Min čuj./Vår ref: 11/4305 - 11
Beaivi/Dato: 19.09.2011

Svar på spørsmål til Sametingsrådet i henhold til Sametingets forretningsorden § 11

I spørsmålet fra representanten Silje Karine Muotka refereres det til en avisartikkel i Altaposten fra lørdag 14. mai 2011.

Sametingsrådet vil først slå fast at det ikke medfører riktighet at tiltakshaveren måtte vente i to år på svar fra Sametinget. Vi vil her redegjøre for den aktuelle saken som det vises til i spørsmålet. Den opprinnelige søknaden fikk Sametinget tilsendt fra Alta kommune i brev av 29.09.2009. Saken ble innregistrert 07.10.09 og deretter behandlet og besvart i brev av 21.10.09. I dette brevet varslet Sametinget befaringsplan på bakgrunn av at Lille Lerresfjord er å regne som et sjøsamisk område og vår kjennskap til området tilser at det kan være samiske kulturminner som fortsatt ikke er registrert i Lille Lerresfjord. Men saker som vi får inn så sent på feltsesongen rekker Sametinget oftest ikke å befare (feltsesongen i Finnmark varer normalt fra slutten av mai til slutten av september). Dette av to hovedårsaker:

For det første har vi alt som oftest allerede en rekke saker på vår befaringsliste som vi fått inn tidligere på året, og i slutten av året før, og å få gjort ferdig denne befaringslista blir derfor prioritert. Det er nemlig et visst køsystem blant befaringssakene der de først innkomne sakene også blir først befart, selv om vi ikke følger dette slavisk. Dersom det viser seg at en sent innkommet befarings sak ligger i et område der vi allerede har en planlagt befaringsplan som fortsatt ikke er gjennomført, så vil vi selvfølgelig også befare den sent innkomne saken samtidig. Men så var ikke fallet i 2009 hva gjelder Lille Lerresfjord, vi hadde allerede gjennomført alle befaringsplaner i det aktuelle området.

For det andre så kan værforholdene i Finnmark endres veldig fort fra den ene dagen til den andre da man er kommet ut i andre halvdel av oktober. Sametinget må ha snøfritt, telefritt og tilstrekkelige lysforhold for å få gjennomført en befaringsplan under det vi mener er forsvarlige forhold. Etter vår vurdering er befaringsforholdene i Finnmark ofte ikke forsvarlige i andre halvdel av oktober. Alt i alt ble derfor denne saken ikke gjenstand for befaringsplan under høsten 2009, uten utsatt til feltsesongen 2010.

I forbindelse med gjennomgang og planlegging av befaringsplaner for 2010 ble det imidlertid gjort en ny helhetsvurdering av denne søknaden, og på bakgrunn av dette ble befaringsplanen trukket. Årsaken til dette var at Sametinget under 2010 hadde flere store og ressurskrevende befaringsplaner og i den forbindelse ble noen mindre befaringsplaner trukket. I denne saken ble Alta kommune gjort oppmerksom på dette i brev av 25.05.2010. Dette brevet gikk også i kopi til tiltakshaver. Sametinget brukte altså ikke 2 år på å komme med en endelig uttalelse i saken. At Alta kommune i etterkant av Sametingets endelige uttalelse brukte nesten 1 år på å gi byggetillatelse til det aktuelle naustet, kan ikke nødvendigvis Sametinget lastes for.

Det er likevel beklagelig at tiltakshaver i denne saken fikk vente flere måneder ekstra på Sametingets endelige uttalelse. Men det kan fra tid til annen oppstå slike situasjoner der Sametinget først varsler befaringsplan, for deretter å trekke befaringsplanen. Dette kan skje når det for eksempel tiltaket av ulike grunner ikke lenger er aktuelt å gjennomføre, det kommer inn nye opplysninger som setter det omsøkte tiltaket i nytt lys og befaringsplan ikke lenger vurderes nødvendig, vi får beskjed at fylkeskommunen har befart

aktuelt område uten å gjøre funn av kulturminner eller at vi ser at befaringen ikke lenger bør prioriteres av ressursmessige grunner (som i dette fallet).

Befaringer varsles i de saker vi har grunn til å tro at omsøkte tiltak vi kunne påvirke samiske kulturminner og i de saker vi mener ikke er godt nok opplyste fra før av. Men det er også slik at Sametinget per i dag ikke har ressurser til å gjennomføre alle befaringer som hadde vært ønskelig sett fra et faglig ståsted. Under 2010 varslet Sametinget som kulturminnemyndighet til sammen 169 befaringer i forbindelse med til sammen 2826 utgående uttalelser (Sametingets årsmelding 2010). Dette utgjør ca 6 % av tilfellene. Vi er derfor nødt til å gjøre en prioritering på faglig grunnlag av alle de saker som vi får inn. De saker der vi ser at kulturminner med all sannsynlighet vil bli direkte berørt av et tiltak, vil selvsagt alltid bli prioritert. I tillegg blir det hvert år også gjennomført en rekke stikkprøver av andre saker som vurderes interessante ut fra et samisk kulturminnessynspunkt, men hvor mange vil altså bestandig være avhengig av de ressurser vi til enhver tid har til rådighet. Sametinget har nemlig i liten grad egne ressurser til å befare areal- og plansaker samt egeninitierte saker. Den aktuelle saken i Lille Lerresfjord var en befarings sak hvor kostnadene alene ville påløpe Sametinget. Vi har derfor en praksis hvor man samler opp saker i et område før befarings gjennomføres, og da som større befaringsrunder. Dette er både tidseffektivt og kostnadsbesparende både for de tiltakshavere som er betalingspliktige og for Sametinget som forvaltningsmyndighet. Vi bestreber oss derfor også at bestandig få brukt våre ressurser i forbindelse med befaringer på en best hensiktsmessig måte, og dette vil derfor påvirke rekkefølgen av de befaringer som blir gjennomført.

I Finnmark har vi under 2011 så langt ca 10 saker der vi har trukket den tidligere varslete befaringen, men de aller fleste av disse er trukket pga. tiltakshaver selv har trukket de aktuelle tiltakene eller at fylkeskommunen allerede har befart området uten å gjøre kulturminnefunn og at vi derfor ser det som lite hensiktsmessig at befare det samme området. Det er normalt 1-2 saker per år og per fylke der vi trekker en tidligere varslet befarings sak på bakgrunn av en egen, ny vurdering av saken.

I forbindelse med planleggingen av offentlige og større private tiltak skal Sametinget som kulturminnemyndighet etter kulturminneloven normalt avgi endelig uttalelse innen 3 måneder. Finner vi at det aktuelle tiltaket berører automatisk fredete samiske kulturminner har vi rett at kreve ytterligere frist på 1 måned. Fristen kan dessuten forlenges av departementet. Men pga. de klimatiske forholdene følger at Sametinget som regel ikke kan avgi endelig uttalelse innen denne fristen i de saker der vi har varslet befarings sak og som blir behandlet i perioden oktober til februar. For disse sakene vil det gå utover 4 måneder før vi avgir vår endelige uttalelse, da varslete befaringer normalt ikke kan gjennomføres før i mai/juni. For saker som blir behandlet i perioden mars til september og der vi har varslet befarings sak, vil vi normalt kunne avgi vår endelige uttalelse, dvs. etter utført befarings sak, innen fristen på 4 måneder. Som regel er det kun saker som behandles i perioden oktober til desember som blir utsatt til året etter. Dette innebærer at maks tid fra varsel om befarings sak til befarings sak utføres som regel er 7-8 måneder. Det skal imidlertid også her bemerkes at feltsesongens lengde varierer noe fra fylke til fylke.

Sametingsrådet vil avslutningsvis påpeke at det er tiltakshaverne og kommunene som sammen er ansvarlige for at de saker som sendes ut på høring er så godt opplyste som mulig. I den aktuelle saken i Lille Lerresfjord var det ikke opplyst noen plass i de utsendte sakspapirene at det tidligere har vært et naust med grunnmur av støpt sement på det omsøkte byggestedet. Dette fremkommer først av den nevnte avisartikkelen. Dersom det hadde vært informert om dette allerede fra første stund, ville Sametinget nok heller aldri ha varslet befarings sak av denne naustbyggingen i Lille Lerresfjord.

Vuodđogiella/Originalspråk: norsk

Min čuj./Vår ref: 11/4305 - 11

Beaivi/Dato: 19.09.2011

Sámediggeráđi vástáduš gažaldahkii Sámedikki čoahkkinortnega § 11 vuodul

Áirasa Silje Karine Muotka gažaldagas čujuhuvvo Altaposten lávvardaga miessemánu 14. b. 2011 aviisaartihkkalii.

Sámediggeráđi áigu vuos deattuhit ahte dat ii leat riehta ahte doaibmabidjoeaiggát fertii vuordit guokte jagi ovdalgo oačču vástádusa Sámedikkis. Mii áigut dás čilget guoskevaš ášši masa čujuhuvvo gažaldagas. Ohcan bodii álggos Sámediggái Álttá suohkanis 29.09.2009 beaiváduvvo reivves. Ášši registrerejuvvui 07.10.09 ja meannuduvvui dasto ja vástiduvvui 21.10.09 reivves. Dan reivves dieđihii Sámediggi ahte báikediđoštallan galgai čađahuvvot danne go Uhca Liidnavuonaš adnojuvvo leat mearrasámi guovlun ja nu go mii dovdat guovllu, de doppe sáhttet leat sámi kulturmuittut mat eai leat vel registrerejuvvo Uhca Liidnavuonašis. Muhto áššiid oktavuodas, mat bohtet midjiide nu maŋjit gieddeáigodagas, ii geargga Sámediggi dábálaččat čađahit báikediđoštallama (gieddeáigodat Finnmárkkus bistá dábálaččat miessemánu loahpageažis čakčamánu loahpageahčái). Dasa leat guokte váldosiva:

De leat vuos mis dábálaččat mánge ášši juo min báikediđoštallanlisttas, maid mii leat ožžon juo árat jagis, ja ovddit jagi loahpageahčen, ja danne mii vuoruhit vuos daid báikediđoštallamiin geargat. Báikediđoštallanáššiin han lea vuoruhánlistta nu ahte dat áššit mat bohtet ovddemusat, dat maid diđoštallojuvvojit vuosttamuččas, vaikke vel ii čuvvojuvvo álo nu čavga. Jus čájuhuvvo ahte diđoštallanášši mii lea boahán maŋjit, lea dakkár guovllus gosa mii leat juo plánen diđoštallama mii ii leat vel čađahuvvo, de mii dieđusge diđoštallat maŋjit boahán ášši seammás. Muhto dát ii lean nu 2009:s Uhca Liidnavuonaš áššis, mii leimmet juo čađahan buot báikediđoštallamiid dien guovllus.

Nubbi ášši lea ahte dálkkat Finnmárkkus rivdet hui johtilit beaivvis beaivái go leat joavdan nuppi beallái golggotmánus. Sámediggi dárbbasa bievlaeatnama, girssehis eatnama ja doarvái čuovgga go galgá čađahit báikediđoštallamiid dakkár dilis maid mii atnit dohkálažžan. Min árvvoštallama mielde leat diđoštallandilit Finnmárkkus eahpedohkálaččat golggotmánus nuppi bealis. Boađusin lei ahte dán áššis ii čađahuvvo báikediđoštallan 2009 čavčča, muhto dat maŋiduvvui 2010 gieddeáigodahkii.

Dattetge čađahuvvui dán ohcama oktavuodas odđa ollislašárvvoštallan go 2010 báikediđoštallamat geahčaduvvojedje ja plánejuvvojedje, ja dan vuodul gessojuvvui báikediđoštallan. Sivvan dasa lei go Sámedikkis ledje 2010:s mánge stuorra ja resursagáibideaddji báikediđoštallama ja dan oktavuodas gessojuvvojedje muhtun uhcit báikediđoštallama. Dán áššis dat fuomášahttojuvvui Álttá suohkanii 25.05.2010 beaiváduvvo reivves. Dán reivves sáddejuvvui maid mánnggus doaibmabidjoeaiggádi. Nappo ii geavahan ge Sámediggi 2 jagi ovddidit loahpalaš cealkámuša áššái. Dat ahte Álttá suohkan maŋgá Sámedikki loahpalaš cealkámuša geavahit lagabui jagi addit lobi hukset guoskevaš návsttu, dan geažil ii sáhte Sámedikki sivahallat.

Dattege lea šallošahti go doaibmabidjoeaiggát dán ášši gárttai vuordit Sámedikki loahpalaš cealkámuša mánge liigemánu. Muhto muhtumin čuožžila dakkár dilli ahte Sámediggi vuos dieđiha báikediđoštallama, ja dasto geassá dan. Dat sáhtta dáhpuhuvvat go ovdamearkka dihti doaibmabiju man nu siva geažil ii šat dárbbas diđoštallat, go bohtet odđa dieđut mat čuvgejit ášši eará láhkai ja diđoštallan ii šat oro dárbbaslaš, go oážžut dieđu ahte fylkkagiella lea diđoštallan guoskevaš guovllu ii

ge leat gávdnan kulturmuittuid dahje go mii oaidnit ahte didoštallama ii berre šat vuoruhit resursageavaheami geažil (nu mo dán áššis).

Báikediđoštallamat dieđihuvvojit dain áššiin main mii jáhkít ahte ohccojuvvon doaibmabidju sáhtá váikkuhit sámi kulturmuittuid ja dain áššiin maid mii eat jáhke leat doarvái bures čuvgejuvvon ovddežis. Muhto lea maid nu ahte Sámedikkis dál eai leat resurssat čađahit buot báikediđoštallamiid maid mii sávašeimmet čađahit fágalaš vuođuin. 2010 dieđihii Sámediggi kulturmuítóiseváldin oktiibuot 169 báikediđoštallama buohkanassii 2826 sáddejuvvon cealkámuša oktavuodas (Sámedikki 2010 jahkediđáhhus). Dát dahke 6 % buot áššiin. Danne mii fertet vuoruhit fágalaččat buot daid áššiid maid mii oazžut. Dat áššit main mii oaidnit stuorra vejolašvuođa ahte doaibmabidju guoská njuolggá kulturmuittuide, vuoruhuvvojit dieđusge álo. Dan lassin iskkastuvvojit juohke jagi eará áššit mat adnojuvvot miellagiddevažžan sámi kulturmuítóainnu vuođu, muhto galle iskkastaga čađahuvvojit, sorjá álo das man ollu resurssaid mii sáhttit geavahit. Sámedikkis han alddis leat uhccán resurssat diđoštallat areála- ja plánaáššiid ja ieš álggahit áššiid. Dát ášši Uhca Liidnavuonažis lei dakkár báikediđoštallanášši, man goluid Sámediggi ieš lei fertet gokčat. Danne mii lávet čohkket áššiid seamma guovllus ovdal go báikediđoštallan čađahuvvo, ja dalle stuorát báikediđoštallamin. Dat lea sihke bevttolaš ja seastá goluid sihke doaibmabidjoeaiggádiidda geat fertejít máksit goluid ja Sámediggái hálddašaneiseváldin. Danne mii geahččalit álo geavahit min ruđaid báikediđoštallamiid oktavuodas nu ulbmillaččat go vejolaš, ja dat váikkuha min vuoruheami go mii áigut čađahit báikediđoštallamiid.

Finnmárkkus leat mis dán rádjai 2011:s leamaš 10 ášši maid mii leat geassán eret dieđihuvvon diđoštallamis, muhto eatnašat dain leat gessojuvvon dan sivas go doaibmabidjoeaiggádat ieža leat geassán guoskevaš doaibmabijuid dahje fylkkagiella lea juo diđoštallan guovllu ii ge gávdnan kulturmuittuid ja ahte mii dalle atnit uhccán dárbun diđoštallat seamma guovllu. Dábálaččat dat leat 1-2 ášši jahkái juohke fylkkas maid mii geassit ja maid mii ovdal leat dieđihan galget diđoštallojuvvot go mii leat árvvoštallan ášši ođđasis.

Almmolaš ja stuorra doaibmabijuid plánema oktavuodas galgá Sámediggi kulturmuítóiseváldin kulturmuítólağa vuođu dábálaččat addit loahpalaš cealkámuša 3 mánu siste. Go mii gávnnaht ahte guoskevaš doaibmabidju guoská automáhtalaččat ráfáiduhhtujuvvon sámi kulturmuittuide, de mis lea vuoigatvuohta gáibidit vel mánu lassí áigemeari. Ja vel sáhtá departemeanta guhkidit áigemeari. Muhto dálkkádagaid geažil ii sáhte Sámediggi dábálaččat addit loahpalaš cealkámuša dán áigemeari siste dain áššiin main mii leat dieđihan báikediđoštallama ja mat meannuduvvojit áigodagas golggotmánus guovvamánui. Dain áššiin váldá guhkit go 4 mánu ovdal go min loahpalaš cealkámuš boahá, go dieđihuvvon báikediđoštallamiid ii sáhte dábálaččat čađahit ovdal miessemánu/geassemánu. Dain áššiin mat meannuduvvojit áigodagas njukčamánus čakčamánui ja main mii leat dieđihan báikediđoštallama, mii sáhttit dábálaččat addit iežamet loahpalaš cealkámuša, dat mearkkaša maŋgá báikediđoštallama, 4 mánu áigemeari siste. Dábálaččat leat dušše áššit mat meannuduvvojit áigodagas golggotmánus juovlamánui, mat maŋiduvvojit maŋit jahkái. Dat mearkkaša ahte guhkimus áigi báikediđoštallama dieđiheami rádjai dan rádjai go mii čađahit báikediđoštallama, lea dábálaččat 7-8 mánu. Dasa ferte gal lasihit ahte gieddeáigodat ii leat seamma guhki buot fylkkain.

Sámediggeráđđi čujuha loahpalaččat dasa ahte doaibmabidjoeaiggádiin ja gielddain dat lea oktasaš ovddasvástádus das ahte dat áššit mat sáddejuvvot gulaskuddamii, leat nu bures čuvgejuvvon go vejolaš. Dán áššis Uhca Liidnavuonažis ii lean gostege sáddejuvvon áššebáhpáriin dieđihuvvon ahte ovdal lei leamaš návstu oktan leikejuvvon semeantta geađgejuolggáin ohccojuvvon huksenbáikkis. Dat boahá ovdan easkka namuhuvvon avisaartihkkalis. Jus dat livččii lean dieđihuvvon álggu rájes juo, de ii livččii várra Sámediggi goassege dieđihan báikediđoštallama dán návsttu huksema oktavuodas Uhca Liidnavuonažis.